

Univers Pedagogic

42 (972),
20 noiembrie 2025

Săptămânalul pedagogilor din toată țara!

pro

NOI ITEMI LA PROBA SCRISĂ PENTRU FUNCȚIILE DE DIRECTOR ȘI DIRECTOR ADJUNCT

Ministerul Educației și Cercetării a anunțat actualizarea testelor pentru concursul de ocupare a funcțiilor de director și director adjunct în instituțiile de învățământ general. Proba scrisă va include itemi noi, concepuți pentru a evalua mai complex competențele de management educațional ale candidaților.

Noile teste sunt publicate pe pagina oficială a Centrului Tehnologii Informaționale și Comunicaționale în Educație (CTICE), la rubrica „Evaluări”. Structura probei cuprinde patru domenii: managementul sistemului educațional (strategic și organizațional), managementul curriculumului, managementul resurselor umane și managementul resurselor financiare. Fiecare candidat primește aleatoriu 25 de itemi: 7 din primul domeniu și câte 6 din celelalte trei.

În perioada 2024–2025, la proba scrisă s-au înscris 1.258

de candidați, dintre care aproximativ 78% au obținut punctajul necesar pentru promovare. Actualizarea testelor urmărește creșterea relevanței și calității evaluării, pentru a selecta lideri educaționali capabili să gestioneze eficient instituțiile școlare. Sugestiile și propunerile privind conținutul itemilor pot fi transmise prin e-mail, la adresa dedicată concursului.

Alegeri la UPSC: Alexandra Barbăneagră realeasă în funcția de rector

Universitatea Pedagogică de Stat „Ion Creangă” din Chișinău a organizat pe 14 noiembrie 2025 alegeri pentru funcția de rector, la care au participat 347 de electori dintr-un total de 380 incluși pe lista de vot, reflectând o rată de participare de 91,3%. Scrutinelul a avut doi candidați: Alexandra Barbăneagră, rectorul în exercițiu, și Eduard Coropceanu. Un alt candidat inițial înscris, Sergiu Baci, s-a retras din cursă înainte de alegeri.

Rezultatul alegerilor a evidențiat încrederea comunității academice față de cursul promovat până în prezent. Astfel, Alexandra Barbăneagră a obținut 265 de voturi din 339 valabil exprimate, în timp ce Eduard Coropceanu a acumulat 74 de voturi. Opt buletine au fost declarate nevalabile.

În mesajul transmis după realegere, rectorul a subliniat că mandatul reprezintă „expresia dorinței noastre comune de continuitate, dezvoltare și modernizare a Universității pe care am început-o împreună”. Ea a

reafirmat angajamentul său de integritate, dialog și cooperare, elemente fundamentale pentru consolidarea excelenței academice și dezvoltarea strategică a instituției.

Consiliul pentru Dezvoltare Strategică Instituțională (CDSI) a validat oficial procesul electoral prin Decizia nr. 7 din 14.11.2025. Rezultatul alegerilor va fi confirmat prin Ordinul Ministerului Educației și Cercetării, în termen de maximum trei luni.

UN COPIL DIN CINCI ESTE SUPRAPONDERAL, ARATĂ NOUL STUDIU COSI

Cea de-a șasea rundă a studiului național privind supravegherea obezității la copii arată că tot mai mulți elevi de 7 ani din Republica Moldova se confruntă cu kilograme în plus, în pofida unor valori mai scăzute decât media europeană. Rezultatele au fost prezentate pe 13 noiembrie curent, într-un eveniment organizat de Agenția Națională pentru Sănătate Publică, în colaborare cu Ministerul Sănătății, Ministerul Educației și Cercetării și Biroul OMS.

Cercetarea face parte din Inițiativa europeană de monitorizare a dezvoltării fizice la copii (COSI) și oferă o imagine detaliată asupra stării nutriționale a elevilor de 7 ani, analizând atât greutatea corporală, cât și comportamentele alimentare, nivelul de activitate fizică și schimbările apărute după pandemia COVID-19. Studiul integrează, totodată, date privind mediul alimentar și condițiile de activitate fizică din școlile participante.

Greutatea nesănătoasă continuă să reprezinte un factor de risc major pentru sănătatea imediată a copiilor și evoluția lor la maturitate, fiind asociată cu tulburări metabolice și cu un impact negativ asupra stării psihologice și performanțelor școlare. Noua rundă COSI, desfășurată în anii 2022–2023, a fost realizată de Ministerul Sănătății, Biroul OMS în Republica Moldova și Universitatea de Stat de Medicină și Farmacie „Nicolae Testemițanu”, cu suportul financiar al Uniunii Europene. Aproximativ 3600 de copii din 90 de instituții educaționale au fost evaluați printr-o meto-

dologie statistică standardizată, iar analiza datelor a fost efectuată de specialiști naționali și internaționali.

Rezultatele arată că 20,7% dintre elevii de clasa I au probleme de greutate, dintre care 8,8% prezintă obezitate, iar 6,5% sunt supraponderali. Chiar dacă ace-

ste cifre sunt sub media europeană (25% supraponderalitate și 10% obezitate), ele sunt mai ridicate față de datele colectate în 2016, ceea ce indică o agravare treptată a fenomenului. Excesul ponderal este mai răspândit în rândul băieților și mai accentuat în mediul urban decât în comunitățile rurale. Totodată, copiii proveniți din familii cu nivel redus de educație sunt mai predispuși la obezitate.

O problemă persistentă este percepția greșită a părinților asupra greutății copiilor: majoritatea elevilor supraponderali sunt considerați ca având o greutate normală, fapt care reduce șansele unor intervenții rapide. Datele referitoare la obiceiuri alimentare confirmă un consum insuficient de fructe și legume, cu o preferință constantă pentru gustări dulci sau băuturi carbogazoase.

Analiza nivelului de activitate fizică arată că, deși majoritatea copiilor sunt activi cel puțin o oră pe zi, timpul petrecut în fața ecranelor rămâne ridicat. Deplasarea spre școală pe jos sau cu bicicleta

este frecventă, însă părinții evaluează siguranța rutelor ca fiind doar moderată. Pandemia a produs modificări semnificative în comportamente: consumul unor alimente sănătoase a crescut, dar și activitățile sedentare s-au intensificat.

Pentru a răspunde acestor provocări, Ministerul Sănătății și Ministerul Educației și Cercetării au emis Ordinul comun nr. 488/834/2025, prin care școlile sunt obligate să respecte standarde nutriționale îmbunătățite, să limiteze alimentele bogate în sare, zahăr și grăsimi, promovând un regim alimentar echilibrat. R. Moldova își propune să oprească creșterea ratei obezității până în 2030, obiectiv aliniat recomandărilor OMS și integrat în Programul Național de prevenire și control al bolilor netransmisibile pentru anii 2023–2027. Concluziile studiului COSI subliniază necesitatea unor politici coerente și a unei implicări sporite la nivel comunitar pentru a proteja sănătatea copiilor și a reduce impactul pe termen lung al obezității.

Colegiul de Medicină Veterinară din Brătușeni, modernizat cu sprijin european

Elevii și cadrele didactice de la Colegiul de Medicină Veterinară și Economie Agrară din Brătușeni beneficiază de un mediu educațional modernizat, instituția fiind renovată și dotată cu echipamente digitale performante, prin investiții realizate în cadrul programului „EU-4Moldova: Comunități Locale”. Instituția a trecut printr-un amplu proces de modernizare, care a vizat atât infrastructura, cât și dotarea laboratoarelor și sălilor de curs.

Peste 450 de elevi și profesori dispun acum de table interactive, laptopuri, proiectoare și alte resurse digitale, menite să optimizeze procesul de predare și învățare, apropiind programele de formare de standardele actuale din domeniul profesional tehnic. Investiția a fost posibilă datorită sprijinului financiar oferit în cadrul programului menționat supra, contribuțiile depășind 300.000 de euro. Fondurile au fost alocate de Uniunea Europeană și Guvernul Austriei, iar implementarea activităților a fost coordonată de Agenția Austriacă pentru Dezvoltare.

Modernizarea urmărește consolidarea capacităților instituțiilor de profil, prin adaptarea acestora

la tehnologiile și cerințele pieței muncii. Proiectul a inclus formarea cadrelor didactice în utilizarea instrumentelor digitale și aplicarea unor metode de predare inovatoare, în concordanță cu evoluțiile din domeniul educației profesionale.

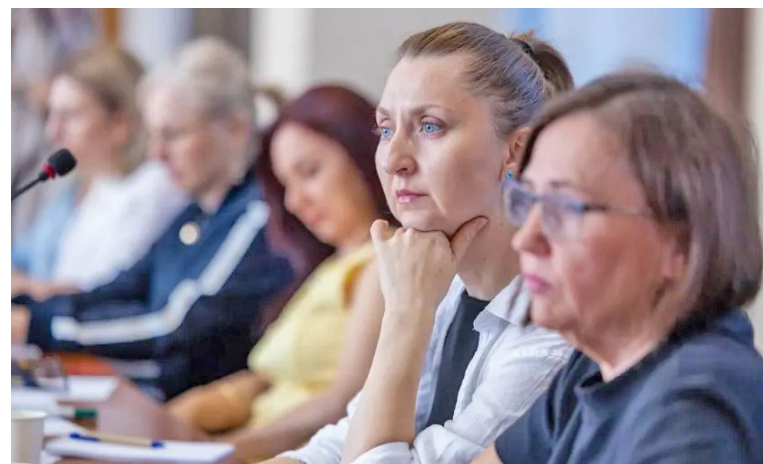
Elevii au beneficiat de instruiți dedicate competențelor relevante pentru secolul XXI, cu accentul pus pe gândire critică, utilizarea tehnologiilor și dezvoltarea competențelor transversale. În cadrul intervenției a mai fost renovat integral căminul studențesc, în care sunt cazați aproximativ 175 de elevi, asigurându-li-se condiții mai bune de trai și studiu.

Instalarea panourilor fotovoltaice contribuie la reducerea cheltuielilor instituției pentru energie și promovează utilizarea surselor regenerabile, element important în gestionarea sustenabilă a resurselor. Modernizarea Colegiului din Brătușeni se înscrie într-un efort mai amplu de dezvoltare a învățământului profesional tehnic din Moldova, prin investiții în infrastructură, formarea profesorilor și actualizarea procesului educațional în conformitate cu standardele europene.

40 de profesori de la Centre Educaționale ale Diasporei, instruiți să predea limba română

Un număr de 40 de profesori de la Centre Educaționale ale Diasporei au beneficiat de un program de formare, ediția 2025. Astfel, cadre didactice din Italia, Marea Britanie, Germania, Elveția, Norvegia, Liban, Franța și SUA, au fost instruite să predea în mod interactiv limba română copiilor moldoveni din diasporă. Pe parcursul a 5 seminare tematice, participanții au învățat metode moderne de predare, cu scopul de a dezvolta vocabularul, exprimarea orală, citirea și scrierea în limba română.

De asemenea, au fost promovate activități practice precum cluburile de lectură, exercițiile de analiză a textului și dezbaterile, instrumente prin care copiii din diasporă capătă încredere și fluență în vorbirea limbii materne. „Ne propunem să oferim

profesioniștilor din diasporă resurse moderne, inclusiv manuale, cursuri de formare și fișe de exerciții adaptate vârstei și nivelului copiilor. Lucrăm și la un curs de istorie dedicat tinerilor moldoveni de peste hotare”, a declarat Violina Donu, șefa Biroului relații cu diaspora

La rândul său, formatorea Asociației Naționale a Trainerilor Europeni din Moldova (AN-TEM), Lucia Cucu, a menționat că „Profesorii au demonstrat o dedicare exemplară față de limba română și față de misiunea lor de a o transmite mai departe copiilor din diasporă. Sunt sigură că rezultatele se vor reflecta direct în calitatea educației lingvistice oferite peste hotare”.

Menirea programul este să contribuie la consolidarea comunităților educaționale din străinătate și la păstrarea identității culturale românești prin intermediul limbii. Acesta este organizat de Biroul relații cu diaspora în parteneriat cu Asociația Națională a Trainerilor Europeni din Moldova.

Cor. UPP

„Oriunde am fi, învățăm limba română!”

Competențele media și de utilizare a inteligenței artificiale, incluse în PISA 2029

Organizația pentru Cooperare și Dezvoltare Economică (OCDE) introduce, în premieră, competențele media și de utilizare a inteligenței artificiale (IA) în cadrul evaluării PISA 2029, destinată elevilor de 15 ani. Decizia vine într-un context în care tehnologiile digitale se dezvoltă rapid, iar utilizarea inteligenței artificiale a devenit, în mai puțin de trei ani, un instrument accesibil pe scară largă în activitatea școlară și în viața cotidiană.

Planurile OCDE au fost confirmate și la nivel european. Într-o dezbateră desfășurată la București pe 14 noiembrie a.c., Gheorghe Dimitrov, șeful Unității Educație Digitală din cadrul Co-

misiei Europene, a menționat că evaluarea PISA va include, începând cu ciclul 2028–2029, un modul dedicat alfabetizării în IA. Oficialul a subliniat că OCDE și Comisia lucrează la un cadru comun de competențe digitale și IA pentru învățământul primar și secundar, document aflat în consultare și așteptat să fie finalizat în prima jumătate a anului viitor.

Potrivit anunțului oficial, PISA 2029 – a 10-a ediție a evaluării internaționale – va avea două componente principale: citirea, ca domeniu de analiză prioritar, și alfabetizarea media & IA (MAIL), ca domeniu inovator. Noul modul urmărește să măsoare în ce măsură elevii sunt pregătiți să navigheze într-un mediu în care informațiile, comunicarea și interacțiunile sociale sunt tot mai puternic mediate de tehnologia digitală.

OCDE argumentează necesitatea acestei evaluări prin schimbările profunde generate de instrumentele digitale și IA în societate, cultură și școală. În timp ce numeroși experți avertizează asupra riscurilor utilizării IA în educație, alții explorează potențialele beneficii, de la personalizarea învățării până la dezvoltarea unor competențe complexe. În acest context, monitorizarea inițiativelor din domeniu devine esențială pentru a identifica soluții eficiente și a limita acțiunea unor efecte nedorite. Evaluarea MAIL propune un „mediu simulat” prin care elevii vor fi puși în situația de a analiza credibilitatea surselor, înțelege modul de funcționare a instrumentelor digitale și IA, reflectând asupra implicațiilor etice și sociale ale tehnologiei și comunicând eficient în mediul digital. Scopul este de a obține date relevante despre capacitatea elevilor de a utiliza aceste instrumente în mod responsabil și critic.

OCDE subliniază că evaluarea alfabetizării media și IA va permite conturarea unei imagini globale asupra nivelului de pregătire a elevilor pentru a face față provocărilor unui mediu informațional complex. Rezultatele vor oferi indicii importante despre eficiența politicilor educaționale și modul în care sistemele de învățământ se adaptează la noile realități tehnologice.

EduTech sprijină integrarea elevilor refugiați din Ucraina

Un seminar național a reunit peste 30 de cadre didactice din rețeaua EduTech, cu scopul de a consolida competențele de predare a limbii române pentru elevii refugiați din Ucraina. Instruirea a urmărit să ofere profesorilor metode moderne prin care să răspundă mai bine nevoilor lingvistice și emoționale ale copiilor aflați în proces de integrare în școlile din Republica Moldova.

Laboratoarele EduTech sunt concepute ca spații sigure și prietenoase, unde elevii refugiați pot continua studiile conform programei ucrainene, dar au și oportunitatea de a participa la activități interactive alături de colegii moldoveni. În acest context, cunoașterea limbii române devine un element esențial pentru integrarea lor, iar profesorii au nevoie de instrumente și competențe adaptate pentru a facilita acest proces.

Seminarul a inclus sesiuni dedicate învățării accelerate, utilizării jocului didac-

tic și adaptării activităților pentru copii cu cerințe educaționale speciale (CES). O parte importantă a programului a vizat aplicarea metodologiei „Învățăm Limba Română repede și distractiv”, care propune activități interactive și eficiente pentru însușirea limbii.

În prezent, Republica Moldova dispune de 35 de laboratoare EduTech, frecventate de 905 copii, dintre care 425 urmează cursuri în limba română. Evenimentul a fost organizat în cadrul proiectului UNICEF „EduTech Labs – Soluții educaționale: Sprijin pentru incluziunea copiilor refugiați”, realizat în parteneriat cu People in Need Moldova și AO „Amici dei Bambini – Moldova”, cu sprijinul financiar al guvernelor Coreei, Marii Britanii și Statelor Unite.

PREMIUL II LA CATEGORIA „PROFESORUL ANULUI” – ARIA CURRICULARĂ „LIMBĂ ȘI COMUNICARE”

Inspirație în fiecare lecție – Ana Vacarencu, profesoară la Liceul „Boris Dînga” din Criuleni

- Premiul „Profesorul anului” este o recunoaștere importantă. Ce credeți că a apreciat juriul cel mai mult la activitatea dumneavoastră?

- Această nominalizare este o mare onoare și totodată o mare responsabilitate. Este o confirmare că eforturile mele de a inspira, motiva și sprijini elevii au un impact real și că valorile pe care le promovez ca profesor sunt apreciate. Cred că juriul a ținut cont, în primul rând, de consecvența și pasiunea cu care îmi desfășor activitatea didactică. M-am străduit mereu să fac din orele de limba engleză nu doar lecții, ci experiențe interactive, în care elevii învață prin comunicare reală, proiecte, jocuri de rol și situații autentice. Am pus accent pe dezvoltarea competențelor de comunicare, dar și pe formarea gândirii critice și a încrederii în sine. De asemenea, cred că a contat modul în care reușesc să adaptez materialele și metodele pentru elevi cu niveluri și stiluri diferite de învățare. M-am ghidat mereu după ideea că fiecare copil poate reuși, dacă îi este oferit sprijinul potrivit și dacă este încurajat să creadă în propriile capacități. Cred că juriul a văzut nu doar tehnici și proiecte, ci implicarea mea sufletească în educație. Pentru mine, a fi profesor înseamnă mai mult decât o meserie – este o misiune de a inspira, de a sprijini și de a însoți fiecare elev în drumul său spre succes.

- Cât de importantă este recunoașterea publică pentru un cadru didactic și cum se reflectă ea în motivația personală?

- Recunoașterea publică are o încărcătură emoțională foarte puternică pentru un profesor. De multe ori, noi lucrăm în liniște, acasă sau în sala de clasă, iar roadele muncii apar treptat, în timp – în felul în care elevii cresc, se schimbă, capătă încredere. Când munca aceasta este remarcată și apreciată, simți că efortul tău nu a trecut neobservat. Pentru mine, acest premiu a fost o confirmare, dar și o îmbrățișare. O îmbrățișare a tuturor anilor în care am pregătit lecții până târziu, a momentelor în care am încurajat un elev care nu credea în el. Mă motivează enorm. Mă face să vreau să fiu și mai bună, să caut și mai multe modalități prin care elevii să simtă că limba engleză nu este doar o disciplină, ci o poartă deschisă spre lume. Și, în același timp, cred că este un mesaj pentru elevi, părinți și colegi: munca făcută cu sufletul nu se pierde niciodată. La un moment dat, ea se întoarce înapoi sub forma recunoașterii, a respectului și a bucuriei împărtășite.

- Liceul „Boris Dînga” este o instituție recunoscută pentru performanțele sale. Cum a contribuit acest mediu la dezvoltarea dumneavoastră profesională?

- Este, în primul rând, un mediu în care oamenii cred în educație cu adevărat. Aici am întâlnit colegi dedicați, profesioniști autentici, care nu doar predau, ci inspiră. Atmosfera aceasta, construită pe colaborare, încredere și deschidere, m-a ajutat să cresc. Pentru că în liceu se acordă o atenție deosebită calității actului educațional, rezultatele nu

întârzie să apară și în mod cert acest fapt mă responsabilizează enorm. Am menționat de nenumărate ori că reprezentând o instituție care are reputație solidă și standarde înalte, îmi doresc să mă ridic la nivelul ei și să contribui, prin tot ceea ce fac, la menținerea și consolidarea acestui prestigiu.

- Cum integrați instrumentele digitale în predarea limbii engleze?

- Eu mă declar adepta integrării instrumentelor digitale, deoarece ele nu sunt doar un accesoriu, ci o resursă reală pentru învățare. În cadrul orelor folosesc o gamă largă de instrumente digitale și de inteligență artificială, fiindcă aceste resurse le oferă elevilor acces la limba engleză „vie” – accent autentic, contexte culturale reale, situații de comunicare variate. Și este important să subliniez că instrumentele digitale nu înlocuiesc rolul meu de profesor, ci îmi amplifică posibilitățile. Ele creează punți între școală și lumea reală, cresc motivația elevilor și îi ajută să înțeleagă că limba engleză nu este doar un obiect de studiu – este o competență de viață, utilă, practică și accesibilă.

- Ce impact are globalizarea asupra modului în care predăm și învățăm limbile străine?

- Acest fenomen a schimbat profund modul în care predăm și învățăm o limbă străină. Limbile străine nu sunt doar materii predate, ci o necesitate a secolului XXI, iar noi, profesorii, suntem facilitatorii care îi ghidează și îi ajută pe elevi să se concentreze tot mai mult pe comunicare practică, competențe digitale și învățare autonomă.

- Cum reușiți să mențineți interesul elevilor pentru limba engleză într-o eră dominată de rețele sociale și tehnologie?

- Octavio Paz menționa că „Tehnologia este natura omului modern”, și este un fapt cert că trăim într-o lume în continuă schimbare, într-o eră digitală în care tehnologiile au devenit parte integrantă a vieții cotidiene. Am transformat tehnologia în aliatul meu, căci este inevitabil să o integrezi în procesul educațional. Ea ne oferă instrumente moderne pentru a face lecțiile mai interactive, pentru a personaliza învățarea și pentru a conecta elevii cu informația într-un mod rapid și eficient, fără a pierde însă esența relației profesor-elev și a valorilor pe care dorim să le cultivăm. Cred că tehnologia a adus culoare în predarea materiei, sporind interesul elevilor și stimulând creativitatea acestora. Nu înțeleg să fiu uimită cât de ingenioși sunt elevii noștri, cât de repede se adaptează la

situații noi și cum reușesc să găsească soluții originale la probleme complexe. Creativitatea lor, curiozitatea și energia cu care abordează învățarea mă inspiră zi de zi să fiu un profesor mai bun și să caut mereu metode noi pentru a le stimula potențialul.

- Ați participat la proiecte internaționale și ați publicat în reviste academice din Japonia, Suedia și Elveția. Cum reușiți să aduceți această experiență globală în sala de clasă a Liceului?

- Pot spune că mă aflu printre acei profesori care se bucură de o binecuvântare de discipoli creativi, ingenioși și dornici de cunoaștere. Acest lucru reprezintă un imbold de a fi în permanentă căutare de metode și tehnici noi de predare, de implicare în activități inovative care să sporească interesul elevilor. Predarea unei limbi străine nu se rezumă doar la orele când ne aflăm în clasă, căci învățarea unei limbi presupune mai mult decât atât – depășirea barierelor lingvistice și ieșirea din zona de confort. De aceea, implicarea în proiecte internaționale, precum *The World Scholar's Cup*, *Hello World* din rețeaua *iEarn* este o prioritate fundamentală pentru mine, astfel elevii

având ocazia să aplice cunoștințele dobândite în contexte reale, să interacționeze cu persoane din alte culturi și să-și dezvolte competențele lingvistice și interculturale într-un mod autentic și motivant.

- Se spune că un profesor bun formează elevi, iar un mentor bun formează profesori. Cum se regăsește această idee în activitatea dumneavoastră din cadrul INEL?

- Activitatea din cadrul INEL reprezintă o experiență unică care m-a ajutat să mă descopăr într-o altă perspectivă, aceea de a ghida și inspira, de a observa cum ideile și cunoștințele mele pot contribui la dezvoltarea nu doar a elevilor, ci și a colegilor mei. Această experiență m-a învățat răbdarea, empatia și responsabilitatea, arătându-mi cât de valoroasă este capacitatea de a

Ana Vacarencu, profesoară de limba engleză la IP Liceul Teoretic „Boris Dînga” din Criuleni, s-a remarcat prin pasiunea, perseverența și inovația aduse în procesul educațional, obținând Premiul II la categoria „Profesorul anului” – aria curriculară „Limbă și comunicare”. Această distincție confirmă nu doar excelența profesională, ci și profunzimea unei vocații dedicate formării tinerelor generații. Liceul „Boris Dînga”, instituție recunoscută pentru performanțele sale și spiritul de colaborare care o definește, reprezintă mediul ideal unde profesoara transformă fiecare lecție într-o experiență vie – un spațiu al descoperirii, al gândirii critice și al dialogului intercultural. Prin îmbinarea tradiției cu inovația și valorificarea tehnologiei moderne, ea le arată elevilor că limba engleză este mai mult decât o disciplină: este o cheie către înțelegerea lumii.

motiva și a sprijini colegii într-un mod care să le permită să își descopere propriul drum și să-și exprime potențialul la maxim.

- Fiecare generație de elevi are propriile provocări și atuuri. Ce observați la generația de astăzi – ce aduce nou și ce a pierdut, poate, pe parcurs?

- Am menționat în repetate rânduri faptul că a fi pedagog în lumea de astăzi înseamnă să pășești într-o aventură unde tinerile generații vin cu întrebări, neliniști, dar și cu o energie aparte. Nu e ușor să fi profesor în ziua de astăzi, căci elevii sunt diferiți, trăiesc într-o lume digitală, mereu pe fugă și plină de tentații. Este încontestabil faptul că generațiile de astăzi sunt mai creative, mai versate în domeniul tehnologiei, iar obiceiurile digitale le permit să se exprime nu doar prin text sau vorbire, ci și prin alte mijloace precum video, muzică, animații sau benzi desenate. Însă ceea ce este cu adevărat promițător la această generație este dorința de a învăța lucruri care contează pentru ei, deschiderea spre diversitate și implicarea în proiecte care au impact social sau ecologic. Ne mândrim cu elevii noștri care sunt preocupați de viitorul acestei planete și care se implică în proiecte, creând lucruri inovatoare ce ar putea contribui la salvarea acesteia. Totodată se observă dependența acestora de tehnologie și diminuarea interacțiunilor față în față. Ceea ce îi deosebește de noi, generațiile anterioare, este faptul că greutățile ne-au învățat să ne bucurăm de lucrurile simple și să prețuim ceea ce avem, pe când tinerii de azi se confruntă cu tentații multiple și cu o viteză a vieții care le poate diminua răbdarea și capacitatea de reflecție profundă. De aceea, rolul nostru ca profesori devine esențial:

întrebare mi-a fost pusă în repetate rânduri de către discipolii mei, iar eu le-am răspuns simplu: „Îmi place ceea ce fac”. Cred, totuși, că aceasta a fost menirea mea pe pământ. Fiind elevă în liceu, doamna dirigintă îmi spunea că nu pot deveni altceva decât profesoară. Și, deși m-am opus inițial acestei idei și am aplicat la o altă facultate, tind să cred că a fost voia destinului ca, într-un final, să ajung la Facultatea de Filologie. În timp, am realizat că profesia de pedagog nu este doar un loc de muncă, ci o chemare. Este o meserie care îți oferă ocazia rară de a lăsa o amprentă în suflete, de a vedea cum, datorită răbdării și pasiunii tale, un copil prinde aripi. Da, este o cale plină de provocări, dar și de satisfacții unice: zâmbetul elevilor, momentele când reușesc ceva ce părea imposibil, clipa în care foștii discipoli revin cu un apel sau un mesaj în care îți spun un simplu „mulțumesc”. Pentru mine, a fi pedagog înseamnă să fii parte din schimbarea lumii, prin fiecare copil pe care îl formezi. Și ceea ce mă determină să rămân fidelă educației este faptul că am ales această profesie cu inima, pentru că atunci când predai cu sufletul, primești înapoi recunoștință, respect și sens.

- Familia este adesea sprijinul nevăzut al unui profesor pasionat. Cum v-au susținut cei apropiați în cariera dumneavoastră?

- Am fost un copil binecuvântat să mă nasc într-o familie în care educația a fost la ea acasă. Deși nu mereu ne-a fost ușor, pentru că anii '90-2000 au constituit o perioadă dificilă pentru toată lumea, părinții mei au muncit din greu ca să îmi ofere tot ce au avut mai bun, au investit în mine și au insistat să fiu cea mai bună la carte. Cred că valorile care mi-au fost educate în familie au fost fundamentul a tot ceea ce sunt acum. Întemeindu-mi propria familie, am cultivat aceleași înșușiri: iubirea, respectul și susținerea reciprocă. Dat fiind faptul că în cariera de pedagog te confrunți constant cu diverse provocări, sprijinul familiei este esențial în depășirea acestora. De-a lungul anilor, am fost încurajată și susținută de membrii familiei mele – ei cred mereu în mine chiar și în momentele în care eu însămi nu mai cred. Viața unui profesor este destul de complexă, iar această îndeletnicire necesită dedicare totală. Prin urmare, numai familia unui profesor poate înțelege câtă muncă se ascunde în spatele acestei meserii, pentru că aceasta nu se limitează la orele când mă aflu în școală; ea continuă între cei patru pereți ai casei, printre caiete, planuri și proiecte. Și, poate, tocmai copiii profesorilor sunt cei care știu cel mai bine ce înseamnă să oferi totul pentru educație, zi de zi, cu răbdare și pasiune. De aceea, sunt fericită că am alături o familie care crede în mine, mă înțelege și este mândră de ceea ce sunt și de rezultatele mele. Aceasta este cea mai mare bucurie pentru mine – faptul că cei apropiați îmi împărtășesc reușitele și mă susțin necondiționat în tot ceea ce fac.

A intervievat
Silvia ȚURCAN

PERFORMANȚĂ PE PARCURSUL ÎNTREGII VIEȚI

Octogenarul Mihai Malear scrie istorie în sportul pentru veterani

A învăța pe parcursul întregii vieți devine nu doar o normalitate în societatea contemporană, ci chiar o necesitate intrinsecă pentru adaptarea la noile realități dictate de globalizare, digitalizare și transformare rapidă. Este o necesitate însă extrem de solicitantă, care presupune un mod de viață sănătos, rezistență la efort, gestionarea inteligentă a timpului și un psihic extrem de redutabil. Iar o personalitate care întrunește în mod exemplar asemenea calități de laudat este judocanul Mihai Malear, care la venerabila lui etate de 81 de ani a și scris istorie pentru sportul moldovenesc, demonstrând că forța spiritului nu are vârstă.

va cu adevărat legendari, cum ar fi Vladimir Harcenco, Andrei Doga, Petru Gherghi.

Pe tatami a luptat contra unor corifei veritabili în domeniu, conaționali noștri Petru Marta, Boris Sava, Pavel Garanovschi... Iar cu vreo 25 ani în urmă, Vitali Radciov i-a propus să participe la Campionatul European de judo desfășurat la Opole, Polonia. A fost debutul său într-un asemenea concurs, rezervat veteranilor, la care a obținut un rezultat cât se poate de încurajator, cucerind medalia de argint.

Și să știți că îmi place acest lucru. Dacă vrei să ai forțe de a lupta, trebuie să te antrenezi în sudoarea frunții, ceea ce și fac, chiar la această vârstă. Simt cum întinesc când înving și stau pe podiumul de premiere, văzând cum se ridică Steagul țării când este intonat Imnul național”, mărturisește Mihai Malear.

Și este nu doar puternic, ci și extrem de ingenios. Un haiduc adevărat al neamului. Își surclasează rivalii prin intelect și improvizație, diversitate. Astfel, își modifică în permanență tactica de

rona de 20 de ani dispută finalele mari, așa că niciodată n-a coborât în acest răstimp mai jos de treapta a doua a podiumului. La fel au stat lucrurile și la Campionatul European de Judo Masters ce a avut loc în luna mai a.c. în capitala Letoniei, orașul Riga, unde s-a învrednicit de medalia de argint.

„Vreau să aduc mulțumiri aparte președintelui Federației de Judo din Republica Moldova, Andrei Golban, și vicepreședintelui forului național, Muhtar Murta-zaliev, responsabil de compartimentul Masters, fără susținerea cărora participarea veteranilor noștri la competiții internaționale ar fi fost imposibilă. De asemenea, Federația ne ajută în procesul de pregătire, ca să putem reprezenta onorabil țara pe arena mondială. La rândul meu, fac totul de ce sunt în stare ca să fiu cât mai bun în ceea ce ține de măiestria sportivă. Iar prin muncă, pasiune și voință se pot obține rezultate de vis, care mai ieri păreau de neimaginat”, a punctat Mihai Malear.

Julian BOGATU

„Când înving, simt cum întinesc”

„La primul meu Campionat European am înțeles că n-o să mă las de judo și o să lupt pe tatami atâta timp cât o să-mi dea Dumnezeu sănătate. Fiindcă judoul îmi dă viață. Iar ca Domnul să te ajute, trebuie și tu să faci ceea ce depinde de tine în acest sens. Eu, de pildă, nu beau, nu fumez, practic sportul pe măsura puterilor mele.

luptă, concurenții nereușind să se acomodeze la stilul său complex, ce le aduce surprize egale cu înfrângerea. Domină de un deceniu pe arena internațională a judoului pentru veterani, deși acest lucru este tot mai greu de realizat, din cauza că în fiecare an la competiții se înscriu concurenți tot mai tineri, iar timpul, după cum se știe, se scurge implacabil.

În medie, participă la câte trei turnee majore pe an, în cadrul că-

Dragonul din Moldova

În luna noiembrie curent, *Dragonul din Moldova*, după cum l-au supranumit pe Mihai Malear adversarii, a devenit, pentru a zecea oară - consecutiv!, campion mondial la Judo Masters. De fapt, a realizat o nouă minune de longevitate sportivă și nu numai. Astfel, la întrecerea ce a avut loc la Paris, el a învins fără drept de apel în patru meciuri la categoria +100 kg, M9. Compatriotul nostru a trecut, rând pe rând, de reprezentantul SUA, Serge Kuleshov, germanul Lothar Sterlinsky, cehul Karel Vojkuvka, ca în marea

finală să se impună în fața spaniolului Pedro de la Peña.

De asemenea, este multiplu campion mondial la sambo (luptă de autoapărare fără utilizarea armelor), o probă pe care a îmbrățișat-o înainte ca în URSS să se practice judo. Este o fire deosebit de multilaterală, polivalentă. Și extrem de muncitoare. Și-a încercat puterile în diverse sporturi, căutând cu insistență domeniul care să-i fie apropiat sufletului său dornic de împlinire, afirmare și victorii. A început cu boxul și luptele. Însă inima i-a fost cucerită de sambo, pregătindu-se sub îndrumarea unor antrenori din Moldo-

Poezia dintre tăceri a Marcelei Benea

„Nicio notă falsă, niciuna stridentă – poema „Ticsite pe un singur pământ” e limpede ca apa în cursivitatea ei și totodată este tulburător de neliniștitoare. Abia născută, dă senzația că există dintotdeauna, și că face parte din însăși natura lucrurilor”
Em. Galaicu-Păun

Marcela Benea s-a născut la 4 iunie 1948, în satul Văratice, Râșcani. În 1972, a absolvit Facultatea de Litere a Universității de Stat din Chișinău (azi USM). A fost profesoară de limba română, redactor la Editura „Cartea moldovenească”, redactor literar la Filarmonică, redactor superior la Comitetul de Stat pentru Radiodifuziune. A editat mai multe volume de poezie începând cu cel de debut „Zestre” (1974), urmat de „Poveste neterminată” (1988), „Evadarea din frescă” (2008), distins cu Premiul Uniunii Scriitorilor, dar și cu premiul Ministerului Culturii și Turismului, cu premiul Biroului de informare al Consiliului Europei din Republica Moldova și Premiul Bibliotecii Naționale

pentru cea mai citită carte a anului. De asemenea, au văzut lumina tiparului „101 poeme (2012), „Trădătorul de suferință” (2015), distins cu Premiul Festivalului Internațional „Primăvara Europeană a Poeziei”, Premiul Uniunii Scriitorilor din România (filiala Chișinău). A urmat cartea „Rupere de nori” (2021), iar scriitoarea s-a învrednicit de Premiul Uniunii Scriitorilor „Opera Omnia”, acordat pentru întreaga activitate literară. Versurile poetei au fost traduse în rusă, ucraineană, bulgară, letonă, armeană, georgiană, maghiară, tătară, kazahă, spaniolă, germană, franceză și esperanto.

La alegerea genericului am recurs la o parafrază a unei antologii de versuri de Marcela Benea „Eu sunt cartea”. Poeta a publicat rar și la intervale mari de timp, dar după volumul de debut s-a bucurat de premii consistente, valoroase și prestigioase, iar în acest an a devenit Laureată a Premiului Național, fapt ce ne vorbește că n-a făcut rabat din poezie, a scris încet, dar sigur și bine. Practică o poezie care te cucerește din prima, dovadă e și aprecierea dată de Emilian Galaicu-Păun, pe care am și folosit-o ca și motto.

De fapt, poeta ar putea fi conștientă și cu anotimpurile, implicit cu toamna: „Din nou e pace. S-au potolit toți îngerii din mine./ Eu? Sunt toamna ce se cheamă singură pe sine:/ din frunze și din ploi, poate din altă lume/ ce a trecut demult, uitând să lase urme...” (poemul „E ora”, Antologia „Eu sunt cartea”, 2022). Genericul acestei antologii etalon o reprezintă plenar, cu atât mai mult că e titlul unui poem selectat din volumul „Rupere de nori” (2021) apărut anterior, din care cităm doar partea finală: „eu sunt cartea – beți-mă,

mâncăți-mă/ lăsați-mă goală fără cuvinte”.

Cheia succesului poetei Marcela Benea poate se explica și prin faptul că face o „poezie dintre tăceri”, după cum afirmă criticul literar Lucia Țurcanu, care de altfel și-a intitulat postfața la această antologie „Poezia dintre tăceri”. Poezia ei se aseamănă cu un mărgăritar, pe care tot ea frumos l-a descris într-un poem cu același nume: „Închis/ în întunericul fără ferestre al scoicii/ a meditat îndelung la chipul necunoscut/ al luminii” („Mărgăritar”, volumul „Eu sunt cartea”). Iar Marcela Benea, voi adăuga la versurile din poemul citat, „meditează îndelung/ la chipul necunoscut/ al...” poeziei, completăm noi.

Deși mulți au încercat să dea o definiție poeziei, ea rămâne a fi o taină. De aceasta este conștientă și autoarea; citiți în acest sens poemul „Despre mine, poezie, poezi și alte lucruri” din antologia în cauză. Sau o mostră de poem inedit poate fi „O fetiță sapă grădina”, după cum surprinzător este și poemul de proporții mai mici „O mână scrie: Kafka” din același volum: „Strigăte – nu sunt de bucurie,/ umbre – nu sunt ale zilei,/ șoapte – nu sunt

de dragoste,/ drum îmbrăcat în pericole./ Iar când un trecător ră-tăcit,/ îngrijorat, întreabă/ încotro s-o apuce,/ o mână tremurătoare/ scrie pe cenușa trotuarului: Kafka”.

Fiind la lansarea acestei antologii, am avut ocazia să mă aleg cu următorul autograf: „Pentru A. V., cu mult drag, Marcela Benea. 15.12.2022”. Un autograf sincer, călduros, de la inimă la inimă, cu puține cuvinte, dar care conțin nenumărate carate sufletești, precum e și poezia ei, francă, curată ca apa din izvoarele carpatine.

Și dacă până acum nu v-am convins să citiți această carte sau altele semnate de Marcela Benea, voi face trimitere la artileria grea sau reactivă, adică la opinia unui specialist în materie, și anume a criticului literar Lucia Țurcanu: „Îmbinarea suavă între simplitate și profunzime, cumințenie și ardoare, resemnare și revoltă, neliniște și trăire mută a durerii – aceasta e poezia Marcelei Benea. Nimic nu este în exces, o temperare e în toate... Iar o antologie de autor, Marcela Benea nu face decât să ne confirme o dată în plus că avem în față o poetă remarcabilă, pe cât de discretă pe atât de uimitoare”.

Andrei ROMĂNU

Colegiul „Mihai Eminescu” din Soroca – un pilon al cetățeniei democratice

În contextul transformărilor sociopolitice actuale, educația juridică a căpătat o importanță deosebită în consolidarea culturii civice și democratice. De asemenea, se impune examinarea rolului educației juridice în formarea culturii democratice, la nivelul învățământului profesional-tehnic. În acest scop, vom utiliza drept studiu de caz experiența Colegiului „Mihai Eminescu” din Soroca. Astfel, se va evidenția necesitatea promovării supremației legii ca element esențial al siguranței individuale și al funcționării democratice. Nu vom neglija nici strategiile pedagogice capabile să contribuie la dezvoltarea responsabilității civice în rândul tinerilor.

Diana TANAS,
profesoară de drept și științe
administrative,
grad didactic I

Într-o societate în care expresii precum „Legea e făcută să fie încălcată”, „Asta e!” sau „Merge și așa!” continuă să circule în mentalul colectiv, iar unele norme tradiționale încă legitimează comportamente abuzive „Unde dă părintele, creștel!”, „Bătaia e ruptă din rai”, „Au furat, dar au și făcut”, formarea unei conștiințe juridice autentice devine o prioritate educațională. Educația juridică nu se rezumă la transmiterea normelor, ci urmărește formarea unei atitudini orientate spre respectarea legii, asumarea responsabilității și participarea activă în viața democratică. În acest sens, instituțiile de învățământ joacă un rol crucial, iar Colegiul „Mihai Eminescu” din Soroca reprezintă un exemplu relevant de promovare a cetățeniei democratice.

Educația juridică – premisă a funcționării statului de drept

Din perspectivă pedagogică, educația juridică urmărește dezvoltarea competențelor civice, a gândirii critice și a capacității de interpretare responsabilă a normelor sociale. Consolidarea statului de drept este imposibilă fără cetățeni informați, capa-

bili să-și cunoască drepturile, dar și să-și înțeleagă obligațiile și responsabilitățile. Prin urmare, scopul imediat al educației juridice este promovarea supremației legii atât ca instrument de protecție individuală, cât și ca valoare intrinsecă a democrației. Ea contribuie la prevenirea abuzurilor, la întărirea încrederii în instituțiile publice și la dezvoltarea rezilienței civice.

Înființată în 2017, specialitatea de Jurisprudență din cadrul Colegiului a devenit în scurt timp un spațiu educațional inovator, orientat spre formarea viitorilor funcționari, grefieri și profesioniști ai dreptului. Iar abordarea curriculară s-a centrat pe: învățarea experiențială (simulări de procese, studii de caz, vizite în instanțe); dezbateri și dialoguri profesionale cu reprezentanți ai sistemului juridic; proiecte civice dedicate prevenirii corupției și promovării drepturilor omului; integrarea dimensiunii europene, inclusiv prin studiul Dreptului Instituțional al Uniunii Europene. Aceste activități au contribuit la dezvoltarea competențelor de analiză juridică și la consolidarea atitudinilor civice democratice.

Deschiderea instituțională și învățarea contextualizată

Colegiul s-a remarcat printr-o colaborare constantă și eficientă cu instanțe de judecată, autorități publice locale, organizații neguvernamentale și instituții mass-media. Elevii au participat activ la inițiativa „Tinerii pot lupta împotriva corupției”, desfășurată în cadrul proiectului „Consolidarea Statului de Drept și a Mecanismelor Anticorupție în Republica Moldova”, cofinanțat de Uniunea Europeană și Ministerul Federal German pentru Cooperare Economică și Dezvoltare (BMZ) și implementat de Agenția de Cooperare Internațională a Germaniei (GIZ).

La nivelul raionului Soroca, inițiativa „Tinerii pot lupta împotriva corupției!” a fost realizată de AO Centrul de Resurse pentru Femei și Tineri „Dacia”. De asemenea, proiectul „EU particip” a fost finanțat de Uniunea Europeană și Fundația Konrad Adenauer, prin Programul de granturi „Dezvoltarea societății civile la nivel local în Republica Moldova”. Grație acestei inițiative, elevii au participat la dezbateri și podcasturi tematice.

Totodată, proiectele de jurnalism mobil (MoJo), susținute de presa locală precum Observatorul de Nord, le-au oferit elevilor oportunitatea de a aplica cunoștințele în contexte reale și de a se implica activ în viața comunității. Această deschidere a consolidat o educație juridică aplicată, în care elevii au devenit mediatori între instituții și cetățeni, dezvoltând competențe de comunicare juridică accesibilă publicului larg. Aceste exemple reprezintă doar o parte dintre activitățile care au influențat semnificativ gândirea critică a elevilor, oferindu-le oportunitatea de a experimenta metode noi de învățare și de a-și disemina opiniile într-un mod novator.

Rezultate ale învățării active

Implementarea metodelor de învățare activă a generat rezultate vizibile, cum ar fi: un număr tot mai mare de absolvenți au continuat studiile în domeniul juridic sau s-au angajat în instituții ale statului; elevii au dobândit abilități avansate de analiză, argumentare și interpretare juridică; cultura responsabilității civice s-a

consolidat în cadrul comunității școlare; instituția a fost recunoscută la nivel național ca model de bune practici, inclusiv în cadrul evenimentelor internaționale precum „Future of Democracy in Legal Education”, desfășurate sub egida Nobel Prize Teacher Summit.

Experiența Colegiului „Mihai Eminescu” confirmă că democrația nu se învață exclusiv din manuale, ci se construiește prin practică, reflecție și implicare. Educația juridică reprezintă un instrument fundamental pentru formarea unei generații capabile să respecte legea, să combată abuzurile și să participe conștient la viața publică. Într-o societate în care normele juridice sunt adesea percepute ca obstacole sau ca elemente facultative, rolul instituțiilor de învățământ devine decisiv. Modelul prezentat demonstrează că supremația legii poate fi interiorizată atunci când educația juridică este abordată interdisciplinar și participativ, fiind orientată spre valori democratice.

„ETNO-PARTY, Balul Bobocilor 2025”, o horă a autenticității și a spiritului de echipă la Centrul de Excelență în Construcții

Toamna țese cu fire subțiri de lumină un dor adânc în sufletele noastre – dorul de rădăcini, de autenticitate, de acea vibrație tainică ce ne leagă de propria noastră istorie. În această scenografie autumnală, unde fiecare frunză pare o pagină desprinsă dintr-un calendar al tradiției, ziua de 12 noiembrie 2025 a adus la Instituția Publică Centrul de Excelență în Construcții din Chișinău un prilej deosebit, acela în care dorul de tradiții s-a transformat într-o celebrare a identității. În această atmosferă încărcată de sens și simbol, a prins contur cea de-a doua ediție a „Balului Bobocilor 2025, ETNO-PARTY”, desfășurată sub genericul „Dor de tradiții”, o sărbătoare despre năzuința spre rădăcinile datinilor străbune și bucuria de a fi împreună aici și acum.

Pornind de la această vibrație comună, comunitatea instituției a scris o nouă pagină în istoria sa. O pagină alcătuită nu doar din cuvinte, ci din pași de joc, din strălucirea portului popular, din ecoul cântecelor populare reinviat pe

buzele adolescenților. Elevii de la cele cinci specialități – Arhitectură, Cadastru și Organizarea teritoriului, Tehnologia și prelucrarea lemnului, Design interior, precum și Construcția și exploatarea clădirilor și edificiilor – au pus laolaltă vocații, creativitate și entuziasm, demonstrând că tradiția este o sămânță vie, gata să fie replantată în grădina prezentului pentru a înflori sub forme noi.

De altfel, într-o lume în care ritmul accelerează neconținut, în care suntem conectați la toate culorile globului, tot mai mulți tineri simt un gol subtil, dar apăsător. „Dorul de tradiții” despre care vorbim nu este o reverie romantică, ci o nevoie profundă de sens, de continuitate, de ancorare. În acest context, Balul Bobocilor a depășit cu mult statutul unei sim-

ple petreceri de inițiere, el a devenit un veritabil manifest cultural, o declarație de identitate asumată.

Prin muzică, dans, port popular și momente teatrale reinterpretate, „bobocii” au primit provocarea de a transforma tradiția într-un limbaj contemporan, viu și relevant. În acest spirit al creativității și al redescoperirii, au demonstrat că folclorul poate respira în ritmul prezentului, că o ie, asemenea unei hărți cusute cu lumină, poate spune povești pe înțelesul generației de azi, iar o horă poate uni suflete mai adânc și mai sincer decât orice rețea de socializare.

Pe rând, obiectivele s-au împlinit firesc, asemenea notelor ce se leagă armonios într-un cântec de demult: prietenii s-au consolidat, talentele artistice au strălucit, iar barierele dintre elevi și profesori s-au topit în căldura unei atmosfere deschise, vibrante. Fiecare moment artistic a confirmat că tradiția poate trăi și respira în prezent ca o forță creatoare, reînnoită prin spiritul tinerei generații.

Astfel, Balul Bobocilor 2025 s-a transformat într-o veritabilă platformă de expresie identitară. „Dorul de tradiții” s-a metamorfozat într-o energie creatoare, un fir de aur ce leagă trecutul de prezent, valorile străbune de visurile celor tineri. În inima Chișinăului, în sala devenită pentru o seară vatră de lumină și autenticitate, s-a rotit o horă a bucuriei, amintindu-ne tuturor că drumul spre viitor se clădește, adesea, trecând cu recunoștință pe lângă izvoare.

Cu pasiune și dedicare, organizatorii evenimentului,

Tatiana PAVLOV,
profesoară de limba și literatură
română, grad didactic I, și

Nadejda RENCHEZ,
profesoară de limba
franceză, grad didactic I,

au reușit să creeze un
eveniment memorabil și o
sărbătoare de suflet pentru
„bobocii” Centrului de
Excelență în Construcții.

Muzeele – porți deschise către trecutul, istoria și tradițiile țării

Curiozitate, uimire și Colecții vii de istorie – așa s-ar putea rezuma vizita elevilor clasei a IV-a „A” de la Gimnaziul „Mihai Eminescu” din orașul Cantemir, pe care au efectuat-o la Muzeul Național de Etnografie și Istorie Naturală a Moldovei și la Muzeul Național de Arheologie și Istorie din Chișinău. O vizită care sperăm să le rămână în amintire și în inimi...

lor de a interacționa cu natura, cu trecutul înaintașilor, dar și cu propriul lor trecut istoric.

Dincolo de latura educativă și socială, muzeul reflectă maniera în care diferite țări încearcă să-și construiască identitatea națională și să nu-și uite istoria. Am reținut cu mare interes concluzia muzeografilor chișinăuieni, care au menționat următorul fapt: Vizitarea muzeelor permite ca memoria locurilor să fie readusă în fața vizitatorilor, aceștia încercând să se transpună în timp nu doar prin examinarea expona-

Vizita la aceste muzee a fost pentru noi, dar mai ales pentru copii, ca un moment al declanșării amintirii și reamintirii, de actualizare și trăire intensă a evenimentelor istorice, de meditație și provocare. De conștientizare a faptului că chiar și în societatea noastră informațională, în care, din păcate, istoria și memoria se diminuează, muzeul trebuie să devină un factor important de promovare a identității naționale, să fie o poartă deschisă către trecutul, istoria și tradițiile țării.

lecțiile despre istoria țării noastre. M-au impresionat scheletele unor specii de animale care astăzi nu mai există. Aș dori să mai repetăm asemenea excursii”; Ilie Tuțu: „Am rămas plăcut impresionat de cele văzute la muzee, căci am aflat cum trăiau și munceau strămoșii noștri, cu ce haine se îmbrăcau bărbații și femeile, ce unelte confecționau, ce arme purtau. De asemenea, am rămas impresionat de animalele și păsările împăiate, de scheletele dinosaurilor”.

Putem afirma că excursia de vizitare a muzeelor din Chișinău va contribui la dezvoltarea spiritului creativ, de respect pentru valorile naționale. Va facilita trezirea interesului elevilor pentru cunoașterea vieții înaintașilor, obiceiurilor și datinilor străbune ale neamului românesc. Vom mai adăuga că în timpul cel mai apropiat, la solicitarea elevilor, vom organiza o excursie la Muzeul satului din comuna Cania, Cantemir, precum și la alte muzee din raion și din sudul țării.

P.S. Muzeul Național de Etnografie și Istorie Naturală din Chișinău este cea mai veche instituție muzeală publică din țară, constituind o atracție de top pentru turiști pasionați de cultură și natură. Situat într-o clădire istorică impresionantă, muzeul găzduiește peste 214.000 de exponate ce explorează legătura dintre om și natură, prezentând colecții de etnografie, arheologie, paleontologie și științe ale naturii. Cu o expoziție captivantă și interactivă, inclusiv jocuri educative moderne, muzeul oferă o experiență unică pentru toate vârstele, dezvăluind bogăția tradițiilor și istoria naturală a Moldovei.

Svetlana BUMBU,
dirigintă, clasa a IV-a „A”,
Elena MANOLI,
învățătoare, grad didactic II,
Gimnaziul „M. Eminescu”,
or. Cantemir

telor, dar și prin intermediul reprezentărilor unor evenimente sau fapte istorice, dezvoltându-le tinerilor curiozitatea, apetența pentru istorie, natură și cultură.

Cu atât mai mult că, într-o societate a informației, inteligenței artificiale și digitalizării, exigențele publicului vizitator sunt din ce în ce mai mari, muzeul trebuind să-și regândească strategia de comunicare și modul în care își promovează activitățile și produsele culturale. Pentru ca muzeul să poată avea în continuare rolul de a redirecționa atenția oamenilor spre educație și frumos, de a le stimula sentimentul că aparțin unor națiuni care își cunosc și respectă trecutul.

Dar iată și câteva impresii ale elevilor dintr-a IV-a „A”. Petru Coltuc: „M-a impresionat profund Muzeul Național de Etnografie și Istorie Naturală, unde am văzut cu ochii proprii, „pe viu”, animale preistorice, am admirat pentru prima dată animale pietrificate, schelete umane, obiecte, unelte de muncă, arme de luptă ale strămoșilor noștri”; Vlad Tun: „Mi-a trezit un mare interes vizitarea muzeelor din Chișinău, deoarece, din păcate, nu am mai avut o asemenea ocazie. Mi-au plăcut cel mai mult uneltele de muncă, de dobândire a hrănilor, ale oamenilor primitivi”; Ion Guian: „Am aflat multe lucruri noi, care ne vor ajuta să înțelegem mai bine

Peste 115.000 de elevi francezi formați ca ambasadori împotriva hărțuirii școlare

Franța a pus accent pe formarea tinerilor în vederea combaterii hărțuirii școlare, prin programul național „100% prevenire, 100% detectare, 100% acțiune”. Peste 115.000 de elevi au fost instruiți ca ambasadori, pentru a recunoaște comportamentele agresive, a interveni în mod corespunzător și a sprijini colegii aflați în dificultate.

Conform unui sondaj realizat de Odoxa pentru Asmae – Asociația Sœur Emmanuelle, aproximativ o treime dintre familiile cu copii între 6 și 15 ani au fost afectate direct de hărțuire sau cyberbullying, evidențiind amploarea fenomenului. În acest context, autoritățile educaționale franceze au implementat măsuri pentru a transforma școlile în spații sigure, în care elevii să poată învăța și să se dezvolte armonios.

Programul elevilor ambasadori implică monitorizarea curților școlilor, sprijinirea victimelor și descurajarea agresorilor. În fiecare rețea de școli există minimum cinci adulți instruiți să identifice semnele timpurii de disconfort sau frică. În plus, elevii care se confruntă cu situații de hărțuire au la dispoziție un număr verde dedicat pentru sprijin anonim și prompt. Această inițiativă demonstrează intenția Franței de a combina educația cu protecția, pregătind generații de elevi conștienți, responsabili și capabili să reacționeze în fața violenței.

Comportamentul școlar va conta la admiterea în universitățile din Coreea de Sud

Guvernul sud-coreean a implementat o măsură fără precedent pentru combaterea hărțuirii în școli: elevii implicați în agresivități fizice, verbale sau online vor avea un impact direct asupra șanselor de admitere la universitate. Sistemul va intra în vigoare odată cu anul universitar 2026, după teste pilot desfășurate în mai multe universități din Seul.

Anterior, admiterea depindea aproape exclusiv de Suneung, examen național de opt ore, considerat extrem de dificil și determinant pentru parcursul profesional al tinerilor. Noul mecanism introduce un dosar de comportament școlar, care reflectă eventualele cazuri de hărțuire și poate influența punctajele de admitere sau decizia universității.

Elevii care au manifestat violență față de colegi în școala primară, gimnaziu sau liceu ris-

că să fie respinși de universități sau să piardă puncte la evaluare, ceea ce ar putea limita accesul lor la instituții prestigioase. Măsura urmărește responsabilizarea elevilor și reducerea agresivităților în mediul școlar, însă ridică și probleme legale, familiile celor afectați putând contesta înregistrările oficiale. În marile orașe din Republica Coreea au început deja astfel de procese.

Datele oficiale indică că aproximativ 3% dintre elevi declară că au fost victime ale bullyingului, însă mai mulți experți consideră că proporția reală este mult mai mare. Noul sistem reflectă o abordare inovatoare, prin care comportamentul elevilor devine un criteriu esențial pentru accesul la învățământul superior și formarea unei culturi școlare mai responsabile.

Știința și progresul societății

Zia Mondială a Științei pentru Pace și Dezvoltare, instituită de către UNESCO în anul 2001, este marcată pe 10 noiembrie, în scopul promovării științei în societate. Cu acest prilej, în data de 7 noiembrie 2025, la Centrul Academic Internațional „Mihai Eminescu”, a avut loc un simpozion, organizatorii acestui eveniment cultural-științific fiind un grup de savanți și cercetători în domeniul științelor agricole de pe ambele maluri ale Prutului. Unii sunt membri ai Academiei de Științe Agricole și ale Mediului din Moldova (AȘAMM), al cărei președinte este dr. hab. Vasile Botnari, alții sunt membri ai Academiei de Științe Agricole și Silvici „Gheorghe Ionescu-Șișești” din România, al cărei președinte este profesorul universitar Ioan Jeleu.

Subsemnatul, în calitate de gazdă, am salutat oamenii de știință prezenți în sală și am oferit microfonul lui Vasile Botnari, care a condus simpozionul cu genericul „Asistența științifică – factor primordial în dezvoltarea durabilă a agriculturii”. El a mulțumit administrației CAIME pentru găzduirea acestui forum al doilea an la rând. Menționând faptul că Republica Moldova este un stat unde agricultura are o pondere substanțială în economie, domnia sa a subliniat rolul asistenței științifice în dezvoltarea durabilă a agriculturii, în implementarea noilor tehnologii.

La tema respectivă au vorbit academicianul **Teodor Furdul**, din stânga Prutului, care a apreciat efortul lui Vasile Botnari de a consolida echipa de cercetători în domeniul agriculturii. „Astăzi nimeni nu se îndoiște de faptul că viitorul unei țări depinde de dezvoltarea științei. Cei pe care i-am adus la putere nu au conștientizat la justa valoare ce înseamnă știința, mai ales știința agricolă. Agricultură a fost și va fi ramura determinatoare în menținerea societății noastre, în dezvoltarea țării noastre. Faptul că nu sunt prezenți azi cei ce ar trebui să fie și că au dispărut de facto instituțiile științifice în agricultură sau se află într-o degradare financiară deplină, faptul că guvernării nu ascultă ce spun oamenii de știință din domeniu este o realitate tristă și păguboasă. Având ocazia să concluderez cu savanți din domeniul agriculturii, mă bucur că avem mai multe nume cunoscute în țară și peste hotare”, a spus Teodor Furdul, ex-vicepreședinte al Academiei de Științe a Moldovei.

Profesorul **Gelu Corneanu** de la Iași, dr. hab., director al Stațiunii de Cercetare-Dezvoltare pentru Pomicultură Iași, membru al Academiei de Științe Agricole și Silvici „Gheorghe Ionescu-Șișești”, a menționat: „Pe parcursul a 25 de ani de activitate, am inventat peste 30 de soiuri de cireșe, de la extrat-

impurii până la cele târzii (soiurile „Cătălina”, „George” ș.a.). Sunt foarte apreciate soiurile de cireș amar. Putem spune că stăm pe o mină de aur în acest sens. O să mă refer la cercetare în agricultură, în special la pomicultură, din zona geografică Moldova lui Ștefan cel Mare și Sfânt. Cu regret, mulți politicieni lasă cercetarea la rubrica „Și altele”. Dacă azi în România fondurile sunt mai măricele, asta se datorează europenilor. Fondurile sunt, însă, mai mici decât hrana câinilor vagabonzi. În cei 25 de ani de activitate, constat că cercetarea s-a menținut doar pentru că așa ne-a lăsat Dumnezeu, și așa ni-i suflă, să facem cercetare, să facem ceva pentru agricultură. Domnitorul Moldovei Ion Iacob Heraclid, poreclit Despot-Vodă, de origine greacă, știutor de carte, protestant, care a domnit în perioada 1561-1563, înființează în Moldova prima Academie de Științe, dar nu la Iași, ci la Cotnari. Dar a fost mazilit repede de către boieri, căci politica nici atunci nu accepta reforme și schimbări. Dar el vorbea de reformă europeană a agriculturii cu cinci secole în urmă.

Vine apoi Vasile Lupu, care, la 1644, întemeiază Academia Vasiliană și nu numai. La Vișani, lângă Iași, se înființează prima pepinieră pomicolă din Moldova. Chiar dacă altoirea pomilor se făcea în Imperiul Roman de la începutul erei noastre, din anul 1, dar după 1600 de ani, în Moldova, doar Domnitorul și Mitropolitul avea dreptul să altoiască, conform religiei ortodoxe. În 1707 vine Antioh Cantemir și înființează Academia Domnească, la inițiativa lui Nicolae Mavrocordat. Abia în 1813, Gheorghe Asachi face la Iași prima Școală de Ingineri Hotarnici, măsurarea terenurilor fiind o chestiune extrem de importantă. În 1834, se înființează Academia Mihăileană și în 1860, prima Universitate a Domnitorului Alexandru Ioan Cuza, ce are și Secția de Agricultură, care în 1933 se mută cu sediul la Chișinău, devenind

apoi Institutul Agricol. Prima reformă agrară a lui Cuza se face la 1864, apoi la 1883 se înființează Legea Învățământului agricol cu trei școli, una în județul Neamț, una în Herăstrău și alta pe lângă Iași, probabil la Vișani.

În 1899, vine școala lui Spiru Haret, care pentru prima dată dă titlul de inginer după absolvire. Institutele de cercetări au apărut mult înaintea comuniștilor, dar mulți cred minciunilor că ei le-au înființat. Institutul, Academia, Cercetarea nu au fost făcute de comuniști. Greșim când tăcem, când nu suntem hotărâți să influențăm cumva lucrurile în bine. Este necesar să fie cre-

ate soiuri noi, să se facă zonarea și microzonarea culturilor, să fie păstrat fondul de germoplasmă, adică soiurile autohtone vechi, acomodare climei și solului de la noi”.

În continuare, Vasile Botnari a prezentat un studiu amplu, intitulat „Haralamb Vasiliu, personalitate notorie care a stat la baza învățământului superior agricol în Moldova”: „Haralamb Vasiliu s-a născut la 17 ianuarie 1880, în satul Hoisești, comuna Dumești, la circa 20 km de orașul Iași. Tatăl lui Haralamb provenea dintr-o familie mai nevoiașă și a fost înfiat la vârsta de 4 ani de către Gheorghe Vasiliu, un consătean mai înstărit. Mama, cu numele Maria, s-a stins din viață mult prea devreme, după nașterea ultimului copil. La scurt timp, a decedat și tata. În familia lui Manole și a Mariei Vasiliu s-au născut zece copii, dintre care în viață au rămas șase: trei băieți și trei fete. Rămași orfani, copiii mai mici au fost crescuți și îndemnați la viață de sora mai mare, Sevasta.

În pofida greutăților și lipsurilor cu care s-au ciocnit încă din primii ani de viață, toți au devenit oameni mari

și respectuoși. Sevasta și Eufrosina au devenit învățătoare, Profira a fost asistentă medicală, Haralamb, Gheorghe și Mihai – profesori universitari. La începutul secolului XX, România ocupa unul dintre ultimele locuri între țările europene în privința învățământului agricol. Abia în 1841, Ion Ionescu de la Brad a obținut aprobarea Domnitorului Mihail Sturdza pentru predarea agriculturii la Academia Mihăileană (actualul Colegiu Național). Înțelegând rolul cunoștințelor în multitudinea problemelor legate de agricultură, în 1921, profesorul Vasiliu începe să facă demersuri pentru organizarea unei Facultăți de Agronomie

la Universitatea din Iași, ținând prelegeri libere de științe agricole pentru studenții din cadrul Universității. Ulterior, datorită insistenței sale obține organizarea unui câmp experimental, unde studenții aveau posibilitatea să-și consolideze cunoștințele prin practica agricolă, apoi s-a ajuns și la legiferarea unei „Secții de științe agricole”.

Urmare a îndelungatelor eforturi, în aprilie 1933, este luată decizia de a transforma „Secția de Științe Agricole” în Facultate de Științe Agricole a Universității din Iași. În calitate de decan este ales Haralamb Vasiliu, funcție exercitată de el timp de 25 de ani, contopindu-și propria viață cu viețuirea învățământului superior agricol din ținuturile moldave. Înfăptuirea unei atare opere cura-

joase, deși mult prea târziu, i-a adus recunoașterea ca fondator al învățământului agronomic superior din Moldova, așa cum Ion Ionescu de la Brad este considerat primul profesor român și ctitorul învățământului agronomic superior din România.

Datorită abnegației și devotamentului acordat învățământului universitar, în 1911, la vârsta de 31 de ani, profesorului Haralamb Vasiliu i-a fost acordată distincția „Membru al Ordinului Coroana României în grad de Cavaler”, actul de decorare purtând semnătura cunoscutului intelectual și om politic Titu Maiorescu. Ulterior, în 1941, a fost decorat cu Semnul Onorific „Răsplata Muncii pentru 25 de ani în Serviciul Statului”.

În toamna anului 1933, Facultatea de Științe Agricole este transferată la Chișinău, unde în pofida greutăților din acele timpuri au fost create condiții prielnice pentru buna desfășurare a activităților didactice și de cercetare, oferindu-i-se imobilul în care a activat Sfatul Țării, o clădire impunătoare dislocată pe strada Livezilor, actualmente Alexie Mateevici. Facultatea a fost transferată cu întregul personal didactic și echipament pentru desfășurarea studiilor și cercetărilor științifice, cu tot inventarul agricol indicat la ziua de 1 aprilie 1933. Printre distinși profesori, care aveau prelegeri, alături de agrochimistul Haralamb Vasiliu, la facultate se regăsea zootehnicianul **Agricola Cardaș**, pedologul și muzeologul **Nicolae Frolov**, originar din comuna Cornești, județul Ungheni, întemeietorul învățământului horticol din Moldova, **Mihail Costețchi** ș.a.”.

La sfârșitul întrunirii au fost înmânate diplome de membru de onoare al AȘAMM, aleși în anul 2025 (**Gallia Butnaru**, genetician, doctor habilitat, profesor emerit. Universitatea de Științe ale Vieții „Regele Mihai I” din Timișoara. Membru fondator al Academiei Române a Oamenilor de Știință; **Abraham Korol**, genetician, doctor habilitat, profesor, Universitatea Haifa din Israel) și membru titular (**Alexandru Rusu**, pedolog, doctor habilitat, profesor universitar. Institutul de Pedologie, Agrochimie și Protecție a Solului din Chișinău; **Gelu Corneanu**, doctor habilitat, profesor, director al Stațiunii de Cercetare Dezvoltare pentru Pomicultură Iași. Membru al Academiei de Științe Agricole și Silvici Gheorghe „Ionescu-Șișești”; **Sorina Sirbu**, doctor inginer. Stațiunea de Cercetare Dezvoltare pentru Pomicultură Iași; **Margareta Corneanu**, doctor inginer. Stațiunea de Cercetare Dezvoltare pentru Pomicultură Iași; **Arcadie Capcelea**, doctor habilitat, profesor universitar, ex-ministru al Mediului din R. Moldova).

Ștefan SOFRONOVICI,
scriitor, specialist la
Centrul Academic
Internațional „Mihai Eminescu”

NOUTĂȚI EDITORIALE

La vatra cântecului și jocului popular

Noua carte a publicistului cantemirean, Ion Domenco, cu titlul „Vatra cântecului și dansului popular”, este o fascinantă poveste despre tezaurul cultural, foldorul, tradițiile, datinile și obiceiurile populare ale neamului românesc, păstrate și promovate cu dragoste și dăruire de către directorul Căminului cultural din satul Bucuria, raionul Cahul, Gheorghe Raicu, distinsă personalitate, om cu demnitate și verticalitate. El este inițiator și promotor al Festivalului regional al cântecului și dansului popular „La vatra horelor bucuriene”, ajuns la cea de-a 33 (!) ediție.

Iată ce spune despre sine, în acest context, însuși Gheorghe Raicu: „Iubesc tradițiile, și de aceea sunt mereu în căutare de noi cântece, dansuri populare, de oameni care mai păstrează creații populare din străbuni; de locuri în care aceste inestimabile perle populare încă se mai păstrează vii. Din păcate, sunt din ce în ce mai puține asemenea locuri, iar asta mi se pare cu adevărat regretabil și chiar periculos pentru societatea noastră. Or, odată ce ignorăm semnificațiile bogate ale tradițiilor noastre, practic distrugem, încet, dar ireversibil, însăși temelia identității noastre naționale. Pentru mine tradițiile sunt importante pentru că mă ajută să îmi reamintesc de unde vin, de familie, de emoții frumoase și răscolitoare, ce sunt transmise din tată-n fiu. Dincolo de asta, consider că dacă mă bazez pe tradiții și pe valori, îmi construiesc, mai bine și mai trainic, personalitatea, căci, dacă sincer, aceasta îmi ajută să mă definesc într-un mod mai autentic”.

Probabil, prea puțină lume cunoaște faptul că Gheorghe Raicu a pus bazele faimosului Festival încă în îndepărtatul an 1991, când țărișoara noastră traversa o perioadă de tranziție, de reformare și restructurare în toate domeniile vieții social-economice și culturale, când tânărul stat făcea primii pași pe calea suveranității și independenței, atât de rău privită de forțele oculte, imperiale, care au dezlănțuit, în 1992, sângerosul război de pe Nistru. Iată că, în acele zile zbuciumate, tânărul pe atunci Gheorghe Raicu, proaspăt director al Căminului cultural din satul Bucuria, a decis să inițieze un Festival al cântecului și dansului popular cu participarea colectivelor folclorice din sudul republicii, ca peste câțiva ani festivitatea să devină o adevărată și veritabilă vatră a folclorului românesc, la care, anual, în luna lui Gustar, își dau concursul ansambluri folclorice din raioanele Cahul, Cantemir, Leova, Hâncești, Comrat, precum și de dincolo de Prut.

Scena Festivalului de la Bucuria - regional, dar care se vrea internațional! – a fost o pistă de promovare a tinerilor artiști,

interpreți și dansatori; aici au concertat vedete din republică, precum și împătimiti de frumosul melosului popular din mai multe județe din România. Aici cântă și dansează moldoveni și bulgari, găgăuzi și ucraineni, pe care îi unește dragostea pentru creația populară. E îmbucurător că aici vin și meșteri populari, ce acoperă cu o aură magică armonia și farmecul Festivalului; că melomanii i-au admirat aici pe: interpretul de muzică populară, băstinaș din Burlacu, Gheorghe Niciforeac, frații Ion și Veaceslav Bânzari, un șir de artiști din România ș.a.

În contextul activităților de conservare și promovare a valorilor naționale, acum câțiva ani, în incinta căminului cultural din sat a fost inaugurat un muzeu etnografic, unde au fost expuse și continuă să fie colectate obiecte casnice, unelte de muncă, documente, fotografii din trecutul localității, astfel că sătenii, copiii și tinerii au o adevărată carte de căpătâi din istoria meleagului, din care pot „citi” despre ziua de ieri și de azi a părinților, bunelor și strămoșilor. La îndemnul și cu participarea activă a lui Gheorghe Raicu, aici au loc șezători, lecturi, diverse activități cultural-artistice. Conducătorul artistic al ansamblului etnofolcloric „Bucuria”, Dumitru Cicanci, ne mărturisă că, pe lângă faptul că este un artist împătimit de tot ce e frumos, Gheorghe Raicu este și un pedagog iscusit, care știe să găsească „cheița” spre sufletul fiecăruia. Și nu numai, pentru că a absolvit Școala de iluminare culturală din Soroca, a făcut psihologie și pedagogie la Universitatea de Stat „B. P. Hasdeu” din Cahul, dar și pentru că este un dascăl înăscut, cu mare dragoste pentru oameni. De ani buni este sufletul colectivului etnofolcloric „Bucuria”, conducător al Grupului vocal „Ioan Vodă” în cadrul Centrului de Creație a Copiilor din satul Zărnești, Cahul.

Fosta lui colegă de clasă din școala satului Cania, Nina Simion, avea să ne spună că Gheorghe se deosebea prin dragostea sa față de activitățile extrașcolare, cele care țin de tradiții, datini și obiceiuri populare. Anume el a fost acela, care a organizat pentru prima

dată umblatul cu *Plugușorul* în seara lui Sfântul Vasile, cu *Colindul, Steaua*, cu *Semănatul*, iar de curând, am aflat că își dorește să reinvie o frumoasă tradiție din sudul țării – *Lăzărețul*. Era inventiv, sufletist: împreună ne meșteream măștile, *Buhaiul*, făceam, din stof, costum pentru *Urs*, cu care colindam întreg satul. A fost ceva interesant, de neuitat.

În carte găsim mesaje sincere, inspirate ale primăriei satului, Viorica Mocanu, ale unor personalități marcante din raionul Cahul, artiști, muzicieni, care-l caracterizează pe Gheorghe Raicu ca pe o persoană obișnuită, dar care, dincolo de aparențe, este om cu suflet mare, un artist cu har dumnezeiesc, un talent aparte, care munceste în permanență, cu perseverență, pentru a-și atinge scopul nobil – de a culege, a promova și conserva pentru a lăsa urmașilor cât mai multe cântece și dansuri, datini și obiceiuri populare. Nu toți, probabil, știu că membri ai dinastiei Raicu sunt laureați ai mai multor ediții ale concursurilor și festivalurilor raionale de cântec și dans popular, cum ar fi *Festivalul Dinastiilor*, *La izvorul Osoienelor*, edițiile 2012 și 2014, precum și participanți la *Festivalul Național al Doinei* etc.

În cadrul emisiunii televizate „O seară în familie”, dumnealui spunea că „melodiile populare ne fac mai buni, mai blajini, ne însuflețesc și ne înfrumusețează inima, ne dau noi puteri, speranțe, îndemnându-ne la fapte nobile. Vor trece anii și multe se vor schimba, alți artiști vor interpreta aceste cântece înălțătoare, ce nu vor muri niciodată, pentru că se transmit din generație în generație, menținându-ne ca neam, ca națiune. Nu pot trece cu vederea faptul că în colectiv avem și câteva dinastii. Mă bucur că și eu personal cânt împreună cu soția Nina, fiica Victoria, până nu demult a cântat și fiica Georgeta, îi am alături pe nănașul, cumetri, alți săteni de-ai mei. Îmi crește inima de bucurie că, în pofida

tuturor greutăților, ne sosesc, an de an, colective din satele Pelinei, Cucoara, Andrușul de Sus și de Jos, Taraclia de Sălcie, Burlacu, Zărnești, Manta, Văleni ș.a., comunele Pleșeni, Cania, Cociulia din Cantemir, ansambluri populare din raioanele Comrat, Taraclia, fiecare dintre care prezintă adevărate comori folclorice – dansuri, cântece mai vechi și mai noi, de o valoare aparte, în final, învrednicindu-se de semne de recunoștință”.

Cu acest dor și dragoste de neam, de rădăcini și de strămoși am crescut, am pășit pe calea vieții, spune Gheorghe Raicu, cel care din fragedă copilărie a fost fascinat de frumusețea inepuizabilului nostru tezaur folcloric, din izvorul căruia a sorbit, nesățios, vraja cântecului și jocului popular, reușind să transmită – împreună cu soția Nina, pedagog dedicat, dar împătimită și ea de melosul românesc – acest fior și fiicelor Georgeta și Victoria, care, spre bucuria părinților, au îndrăgit cântecul, jocul popular, scena satului, fiind de ani buni participante la Festivalul „La vatra horelor bucuriene”, inițiat de tatăl lor acum 33 de ani.

Nu în zadar, în melosul popular românesc găsim versurile: „Să ne prindem toți în joc/ La lumina celui foc”, nemaivorbind de celebra, monumentală Horă a Unirii a bardului de la Mircești, Vasile Alecsandri, care ne îndemna: „Hai să dăm mână cu mână/ Cei cu inima română/ Să-nvârtim hora frăției/ Pe pământul României”. Acest Imn al Unirii este și un cântec al deșteptării naționale, un frumos simbol al unității de neam, al unui legământ sacru pe acest pământ care ne aparține, unde suntem stăpâni pe veci, „cât va răsună dangătul clopotelor de la Putna”.

Pavel POPA,
Institutul de Filologie al
AȘM, Maestru în Artă

Câteva din beneficiile cititului cu copiii

„Copiii vor învăța dragostea de carte în brațele părinților lor”
(Emilie Buchwald)

Deși sunt nenumărate beneficii ale cititului de cărți cu elevii – regăsite în diferite cercetări, studii, articole – materialul de față are ca scop sublinierea câtorva din ele. Evident, beneficiile enumerate în lista de mai jos nu sunt exhaustive dar, subliniază impactul și importanța lecturării cărților în viața copilului (și nu doar).

Citim cu copiii pentru că, în primul rând, dorim ca încă din fragedă vârstă ei să-și dezvolte apetitul cititului și abilitatea comunicării. În al doilea rând, citim cu copiii pentru că dorim ca ei să înțeleagă lumea din jur (cu bune și rele) și astfel să-și îmbogățească cultura generală. În al treilea rând, ne dorim ca micuții să se dezvolte personal și să dobândească o gândire critică. În al patrulea rând, prin citire constantă dorim să se dezvolte imaginația lor. În același timp, cititul poate contribui la dezvoltarea cognitivă, la diminuarea stresului și la scăderea anxietății la copii (printr-o deconectare de la realitatea stresantă).

Trăim în era tehnologiei, care zilnic ne bombardează cu tot felul de lucruri care ne fură atenția și concentrarea, cititul însă are rolul de izolare de acele distrageri și îmbunătățirea capacității de concentrare, fapt ce va aduce beneficii atât în plan educativ/academic, cât și mai târziu în plan profesional. Noi ca și profesori avem datoria să ducem mai departe obiceiul cititului, folosind atât metode tradiționale tipărite, cât și mijloace tehnologice moderne (cărți electronice) pentru a ne asigura un viitor cu adevărat educat, dezvoltat și conectat la realitate. Iată de ce merită să citim cu copiii atât ca parte integrantă a procesului de învățământ, cât și particular încadrați în activitatea unor cluburi de lectură, sau acasă, în cadrul familiei.

Alexandru COCETOV,
Liceul Teoretic
„Orizont”, Bălți

Univers Pedagogic *pro*

Chișinău, MD 2059, str. Doina, nr. 104, et. 2

E-mail: univers2@mail.ru, univers.pedagogic@gmail.com

Tipar: ÎSFEP „Tipografia Centrală”. Tiraj: 469 ex. Comanda nr. 2526.

ECHIPA REDACȚIONALĂ:

REDACTOR-ŞEF ► Oxana Paraşciuc

REDACTOR PRINCIPAL ► Iulian Bogatu

REPORTER ► Silvia Țurcan

CORECTOR ► Elvira Țăgănaș-Pânte

MACHETATOR ► Iurie Babii

Redacția nu corespundează cu autorii, nu recenzează și nu restituie materialele necomandate. Preluarea articolelor și pozelor este posibilă doar cu acordul prealabil al redacției.

INDICE DE ABONARE LA:

„Poșta Moldovei” – PM21741

„Moldpresa Grup” SRL

Abonare online: <https://services.posta.md/abonarea2022#/publication/264>